

Aliona Tihon
VIOLENȚA ÎN FAMILIE
State University of Medicine and Pharmacy „Nicolae Testemitanu”

SUMMARY

DOMESTIC VIOLENCE

The United Nations defines violence against women as “any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or mental harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life.”

Objective: Violența umană constituie o temă a prezentului întrucât există peste tot în lume și în toate domeniile vieții sociale și individuale. Violența împotriva femeilor, este o încălcare a drepturilor fundamentale ale femeilor privind demnitatea și egalitatea.

Material și metode: Analiza modului în care violența în familie este abordată de către specialiști în literatura științifică națională. Sondaje la nivel de populației pe baza rapoartelor de la victime, ale prevalenței violenței partenerului intim și violența sexuală în contexte non-conflict.

Rezultate: Agresivitate versus toleranță, extreme între care ne trăim viața fiecare după cum știm mai bine. Orice stimul care acționează asupra noastră declanșează în noi un impuls. Cum e mai bine? Să lăsăm impulsul să se descarce așa cum apare el, fără nici un control din partea conștiinței? Să ținem totul în frâu cu ajutorul conștiinței? Să menținem un echilibru? Mult mai ușor de spus, mult mai greu de făcut! Agresivitatea este considerată, de-a lungul timpului instinct (Freud, 1932), comportament dobândit (A. Bandura și R. H. Walters, 1963) sau efect al frustrării (A. Heymer, 1977). Agresivitatea este tendința potențială ei reală a oamenilor ei a animalelor de a ataca o anumită situație: cea de inițiere (ofensivă) ei sau cea de răspuns (defensivă).

Violența este o formă particulară a agresivității. Pentru a constrânge voința altuia, pentru a distruge bunuri materiale sau pentru a se apăra, individul folosește adeseori forța. Actul violent (verbal, fizic, emoțional sau sexual) se poate declanșa, desfășura și finaliza în mod instinctiv sau conștient, spontan sau premeditat, voluntar sau involuntar și, de asemenea, poate fi provocat de persoane sănătoase sau bolnave, cu sau fără discernământ. În ciuda faptului că violența în familie și în special violența împotriva femeii constituie de câteva decenii un subiect de dezbatere, comunitatea internațională nu a reușit, până în prezent, să pună capăt acestei forme extrem de distructive. Violența în familie este o problemă complexă, care implică atât

protecția integrității personale a victimelor, cât și protejarea intereselor lor sociale comune, precum libertatea și democrația.

Mai multe studii au demonstrat că măsurile concrete luate pentru atingerea egalității de gen în viața publică și privată a unei țări contribuie la o dezvoltare economică și democratică mai rapidă și durabilă. Deși violența în familie și traficul de ființe umane afectează atât femeile cât și bărbații, precum și toate sferele societății, indiferent de sex, vârstă, afiliere etnică și religioasă, acestea afectează în mod disproporționat femeile din Moldova. Studiile arată că în Moldova fiecare a patra femeie este supusă unei forme anumite de violență în familie, în timp ce numărul ordonanțelor de protecție emise și executate este în creștere. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) recunoaște importanța egalității în drepturi a femeilor și bărbaților drept element esențial în promovarea păcii, democrației durabile și a dezvoltării economice.

Violența în familie cunoscută și sub numele de violență domestică (abreviat VD), abuz domestic, abuz familial, abuz marital/conjugal sau violență intimă (abreviat VI), poate fi definită pe larg ca fiind un model comportamental abuziv al unuia sau al ambilor parteneri dintr-o relație intimă precum mariajul, concubinajul, familia, prietenia sau conviețuirea. Violența domestică are mai multe forme precum agresiunea fizică (efectivă sau sub formă de amenințare), abuzurile sexuale, abuzurile emoționale, controlul excesiv, dominarea, intimidarea, urmărirea, abuzurile pasive/as-cunse (de exemplu, neglijența) și privarea economică. Conștientizarea, percepția, definirea și documentarea violenței domestice diferă substanțial, în funcție de țară și epocă. Violența domestică include toate actele de violență apărute într-o relație de tip familial între rude de sânge, rude prin alianță, soți sau concubini. Indiferent de factori ca etnia, mediul cultural de proveniență, educația, culoarea pielii, starea economică, femeile sunt victime predilecte ale violenței domestice, sintagma folosindu-se în vorbirea curentă pentru

a desemna, de obicei, violența bărbatului împotriva partenerei sale. Violența domestică se poate manifesta prin:

- abuz fizic, de orice formă, de la bătaie la omucidere, de la mutilarea genitală feminină la uciderea soției după moartea soțului sau infanticidul feminin;
- abuz sexual – viol marital, obligarea partenerei să se prostitueze;
- abuz psihic și emoțional – intimidări, amenințări (inclusiv la adresa copiilor sau altor rude apropiate), agresiune verbală, umilire constantă, folosirea poreclelor, distrugerea demonstrativă a unor obiecte, lovirea animalelor domestice, confiscarea obiectelor personale, afișarea ostentativă a armelor, șantajul, izolarea de familie, prieteni;
- abuz economic – lipsirea de mijloace de subsistență (hrană, medicamente), refuzul de a contribui la susținerea familiei, împiedicarea femeii să meargă la slujbă sau să lucreze, luarea cu forța de către partener a banilor câștigați de femeie, lipsirea femeii de orice control asupra bugetului comun.

Deși violența domestică are o istorie veche, fenomenul a fost prezentat public în Statele Unite și în Europa Occidentală drept o problemă generală gravă a societății abia în ultimele trei decenii ale secolului al XX-lea. Anii '90 au adus recunoașterea violenței domestice drept o încălcare a drepturilor omului. (Sewall et alii, 1996). Răspunsul societății se manifestă deseori prin blamarea victimei, care este considerată a fi vinovată pentru că a încălcat diferite norme de comportament. Violența domestică este perpetuată de o serie de factori, evidențiați de numeroase studii feministe:

- culturali – socializarea de gen (care presupune atribuirea de roluri precise femeilor și bărbaților), considerarea bărbaților ca superiori a priori femeilor, considerarea familiei ca sferă privată, controlată de bărbat, "capul familiei"
- economici – dependența economică a femeilor de partenerii lor; accesul limitat al femeilor la resurse financiare; accesul limitat la slujbe și la educație;
- legali – lipsa unor reglementări legislative adecvate, care să sancționeze violența în interiorul cuplului și discriminarea femeii în societate; proceduri legale greoaie și defavorizante în cazul divorțului și solicitării custodiei copiilor; neimplicarea poliției în cazurile de violență domestică;
- politici – subreprezentarea femeilor în parlamente, instituții publice; considerarea violenței domestice, în particular, și a problemelor femeilor, în general, ca fiind subiecte de minim interes politic; valorizarea excesivă a familiei, prin limitarea intervenției statului în viața acesteia; neimplicarea femeilor în viața politică.

Violența în familie este probabil cea mai gravă formă de violență. Actele de violență, în general, și cele de violență în familie, în special, sunt generatoare de noi acte de violență. Casa este locul cel mai pe-

riculos din societatea modernă. În termeni statistici, o persoană de orice vârstă sau sex poate fi mult mai ușor supusă unei agresiuni fizice în propria casă decât noaptea pe stradă. Una din patru crime în Marea Britanie este comisă de un membru de familie asupra altui membru. (Anthony Giddens, Sociologie, Ed. Bic All, București, 2001, pg. 178)

Statisticile arată că totuși violența domestică se manifestă cel mai frecvent de la bărbat către femeie.

- 13% dintre femeile victime ale violenței domestice au murit,
- 74% dintre femeile victime ale violenței domestice au fost agresate de către soți,
- 4% de către concubini,
- 7% de către foștii soți,
- 15% de către alte rude.

Pe plan mondial (Statistici furnizate de Fundația Șanse Egale pentru Femei (<http://www.sef.ro>), violența domestică deține 25% din totalul infracțiunilor violente și doar 5% din atacurile violente asupra femeilor sînt raportate la Poliție și mai puțin de 1% sînt pedepsite. Violența domestică e mult mai des întalnită decît violența pe stradă sau la locul de munca și statisticile arată că:

- peste 90% dintre agresori sînt bărbați,
- 82% dintre abuzatori sînt cunoscuți ai victimei,
- 19% sînt rude,
- 85% dintre violatori sînt bărbați, cunoscuți ai victimelor,
- 61% dintre violuri sînt comise în casa cuiva, de regula a victimei,
- 78% din cazurile de viol sînt achitate,
- 70% dintre femei au fost hărțuite sexual într-un anumit moment al vieții lor,
- 1 din 7 femei sînt violate de către soții lor,
- 1 din 11 femei au fost violate, iar 1/3 din acestea la prima lor întîlnire,
- 1 din 2 fete vor fi victimele unei forme de abuz sexual înainte de a împlini vîrsta de 18 ani,
- în S.U.A., la fiecare 6 minute o femeie este agresată sexual,
- în Canada la fiecare 4 minute o femeie este agresată sexual,
- în Europa, prevalența violenței domestice între celelalte forme de infracțiuni ale căror victime sînt femeile este de 14% (Moldova) și de 58% (Turcia).

Pentru a putea înțelege fenomenul, violența domestică a fost definită în baza a trei criterii (Borkowski, Murkle și Walker, 1983):

- comportamentul în sine,
- consecințele suferite de victime,
- reacția specialiștilor implicați.

Tipuri de violență prezente în cadrul familiei:

- Violența fizică activă, prin care se provoacă cel puțin un membru din familie o serie de victime,
- Violența fizică pasivă, care impune victimei izolare, inclusiv refuzul de a-i vizita copiii,

• Violențar psihologică activă, reprezentând agresiuni verbale periodice ei susținute la adresa victimei

• Violența psihologică pasivă, care constă în întreruperea sau insuficiența relațiilor sociale și sexuale, oprirea accesului la bani sau la alte mijloace economice,

• Violența sexuală, formarea la activitatea sexuală nedorită, realizarea unor lucruri cu conotații sexuale, atingerea fizică a corpului.

Concluzii: Spre deosebire de alte subiecte, violența în familie, cel puțin în Moldova, este unul mai puțin studiat. Agresorul este adesea înțeles chiar ca fiind justificat. Actele sale sunt justificate și scuzate prin afirmații dintre cele mai penibile (este beat, este stresat, are dreptul, muncește mult, de dimineață până seara, este bărbat, este mama lui, o caută cu lumonarea e.a.). Pe de altă parte victima este văzută de societate mai degrabă drept o cauză a agresiunii și nu efectul acesteia. De asemenea, victima, de foarte multe ori, este ținta jignirilor și a ironiilor celor din jur, vecinii râd, fac glume și încearcă să descopere motivele pentru care a fost agresată. Adevărul este că nu există nici o scuză pentru violență fie că este verbală, fizică, emoțională sau sexuală. Întemeierea unei familii nu este echivalent cu deținerea unei familii. În familie toți – soț, soție, copil și alte rude în cazul familiilor extinse – au

aceleași drepturi: dreptul la viață, dreptul la un trai decent, dreptul la opțiune, dreptul la apărare pentru a aminti doar drepturile fundamentale.

Bibliografie

1. Anthony Giddens, *Sociologie*, Ed. Bic All, București, 2001, pg. 178

2. Borkowski, Murclie ei Walker, 1983

3. Butoi B. Tudorel-Severin, *Interogatoriul. Psihologia confrunțării în procesul judiciar*, Ed. Pinguin Book, București, 2004

4. Butoi B. Tudorel-Severin, *Victimologie*, Ed. Pinguin Book, București, 2003

5. Helena Cornelius, Shoshana Faire, *Cum se rezolvem conflictele*, Revista Psihologia, vol.28, an V, nr.6 (1995)

6. Anthony Giddens, *Sociologie*, Ed. Bic All, București, 2001

7. Anthony Giddens, *Transformarea intimității*, Ed. Antet, București, 2000

8. Conf. Dr. Elena Macavei, *Agresivitatea și violența moduri primare și primitive de exprimare și comunicare*, Revista Psihologia, vol.63, an IX, nr.5 (2001)

9. Statistici furnizate de Fundația Șanse Egale pentru Femei (<http://www.sef.ro>)

© Gîscă Veronica, Țurcan Larisa, Topada Aculina, Cernelev Olga

Gîscă Veronica, Țurcan Larisa, Topada Aculina, Cernelev Olga
**ASPECTELE CONSUMULUI DE TUTUN ÎN RÂNDUL ELEVILOR
DIN LICEELE MUNICIPIULUI CHIȘINĂU**

*Centrul Național de Sănătate Publică, Chișinău, Republica Moldova
Laboratorul Sănătatea copiilor și adolescenților*

SUMMARY

ISSUES OF TOBACCO CONSUMPTION AMONG PUPILS FROM HIGH SCHOOLS FROM CHISINAU

Keywords: smoking, pupils, language teaching.

Introduction. *The World Health Organization estimated smoking is becoming the leading cause of preventable morbidity and mortality in the world. The purpose of the study was to analyze the peculiarities of smoking among pupils in high schools with teaching in Romanian and Russian from Chișinău.*

Materials and Methods: *The sample study comprised 1779 pupils (boys - 884, girls - 895) of V-XIIth classes from 10 high schools in the Chișinău, Republic of Moldova.*

Results. *Pupils from V-VIIIth classes from high schools with teaching in Romanian have smoked at least once, a whole cigarette in a proportion of 14.4%, those from high schools with teaching in Russian - 15.6% pupils, in grades IX-XII of the high schools with teaching in Romanian-48.4% and those from high schools with teaching in Russian - 53.3%. Pupils from middle school grades with teaching in Romanian smoked regularly about once, in a rate of 3.6%*